

De ezek mellett a köz érdekeit nem veszélyeztető magángazdasági vállalkozások biztonságos jövedelmezőségét és szabad érvényesülését minden eszközzel fenn kívánjuk tartani, mert ezek nélkül az erőtenyezők nélkül nem tartjuk lehetségesnek országunk gazdasági újjáépítését. [...]

Az államosítási kérdésekben álláspontunk az, hogy a gazdaságilag tönkrement és industrializálásban még nem egészen félútig eljutott országban, amelyet régi adósságain kívül még új keletű tartozásai is erősen terhelnek, csak a legszükségesebb esetben és mindig csak a gazdasági szükség okából, de sohasem politikai szempontok érvényesítése végett lehet – kártalanítás mellett – államosítani. Tárgyilag az államosítás az adott gazdasági helyzetben nem terjedhet túl a föld ásványi kincseinek köztulajdonba vételén és az országos érdekekkel bíró energiaforrások államosításán.

MOÓR GYULA

(MFP) felszólalása az Országgyűlés 1947. október 8-i ülésén a kormányprogram vitájában

Országgyűlési Napló, 1947. I. köt.

(Az Országgyűlés 5. ülése 1947. évi október hó 8-án.) 116–146.

Moór Gyula (1888–1950) jogász, egyetemi tanár, országgyűlési képviselő. Tagja volt az Ideiglenes Nemzetgyűlésnek, az 1945-ös parlamentbe, mint a Magyar Tudományos Akadémia ideiglenes elnöke került be. Az 1947-es választásokon a Magyar Függetlenségi Párt képviselőjeként indult és választották képviselővé.

Moór Gyula beszéde a csalásokról elhíresült 1947-es választások után összeülő parlamentben hangzott el. Eddigre a kommunistáknak már sikerült felszalámizniuk az 1945-ös választásokon még abszolút többséget szerző FKGP-t. Politikai stratégiájuk a politikai élet permanens válságát eredményezte. Az 1947-es választások előtt pár hónappal alakult az egykori kisgazda Pfeiffer Zoltán vezetésével a Magyar Függetlenségi Párt, amely 1947-ben a leadott voksok 13,43%-kal végül 49 mandátumot szerzett a parlamentben, de szinte azonnal baloldali támadások indultak ellene. Moór Gyula jogászprofesszor ennek a magántulajdon talaján megmaradni kívánó pártnak volt a parlamenti képviselője. Beszédében a polgári pártok összefogásának szükségességét hangoztatta a kommunisták befolyása alá került baloldallal szemben. A „polgári” pártokat nem osztálypártokként definiálta, hanem olyan politikai erőkként, amelyek a kollektivistákkal szemben állnak és ragaszkodnak a polgári szabadságjogok megőrzéséhez. A forrás nemcsak a szalámi taktika módszereit mutatja be, de azt is bizonyítja, hogy Moór Gyula világosan látta a politikai küzdelmek végkimenetelét. Az MFP elnöke ellen az AVO összeesküvés gyanújával indított nyomozást, így Pfeiffer Zoltán már 1947 novemberében emigrációba kényszerült.

Moór Gyula mandátumát megsemmisítették, akadémiai kinevezésétől megfosztották, nyugdíjba kényszerítették.

Moór Gyula (f): Mint bevezetőben mondtam, a választókerületek eredményeit tekintve csupán, ma 161 baloldali képviselő áll 190 polgári képviselővel szemben. A prémiumrendszer ezt a 39 főnyi többséget 203 kontra 208 arányban csekély ötfőnyi többségre csökkentette. A Magyar Függetlenségi Párt kizárása viszont tökéletesen felborítaná a választás eredményét (Egy hang a kommunista párt oldalán: Azt ne féltse maga!) és 203 kontra 163 arányban 40 főnyi többséget adna a baloldali blokk pártjainak. Ezzel sikerülne az a nagy bűvészmutatvány, amikor is a választópolgárság polgári többséget dobott be a cylinderbe, a magyar kommunista párt azonban baloldali többséget varázsolna és húzna ki belőle. (Derültség és tetszés az ellenzéken.) A bűvészmesterség szempontjából ez a mutatvány mindenesetre nagyon szép, sőt gyönyörű, a demokrácia szempontjából azonban nagyon elszomorító, (Felkiáltások a kommunista párt oldalán: A fasiszmus szempontjából! Maga ne beszéljen demokráciáról! Szobek András (kp) államtitkár: Menjen Horthy után! Ott beszéljen!) mert, ha valaki ezek után még azt mondaná, hogy demokrácia van Magyarországon, nyilvánvalóan nem volna igaza. (Pászthory István (f): A kékcédulákról beszéljen. Zaj és ellentmondások a kommunista párt oldalán. Egy hang ugyanott: Két és félmillió becsületes parasztot hagytak ki a Horthy-rendszerben! Zaj.)

Elnök: Csendet kérek, képviselő urak!

Moór Gyula (f): Ha olyan reakciós volnék, mint amilyenek a túloldali sajtó engem kikiabál és amilyenek most a közbeszólások jellemeznek, (Kossá István (kp): Pontosan olyan is! Pontosan olyan, ahogy jellemeztük!) akkor kívánnom kellene, hogy a magyar kommunista pártnak ez a nagy bűvészmutatványa sikerrel járjon, mert a nemzeti akaraton elkövetett erőszakra reagálni szoktak a tömegek is, mégpedig rendszeren nem helyes mértékkel. (Orbán László (kp): A nemzeti akarat az, hogy a fasiszták pusztuljanak! (Pászthory István (f): Ezt maga mondja! Futó Dezső (f): Gyorsan tűnjön el onnan! Kossa István (kp): Horthy-legények! A „vitézek” pusztulni fognak innen! Egy hang a kommunista párt oldalán: Nagy Ferenc is a nemzeti akaratra hivatkozott. Nagy zaj. Az elnök csenget.)

Én annak a sok csalódásnak ellenére, amelyen 1945 óta keresztül kellett esnem (Felkiáltások a kommunista párt oldalán: Szegény!), még mindig vallom azt, hogy a demokrácia a legmagasabb rendű, a legemberibb életforma. (Zaj és mozgás a kommunista párt) oldalán. Egy hang a függetlenségi pártból: Nem is képesek felfogni! Derültség az ellenzéken. Szobek András (kp) államtitkár: Legyen afelől nyugodt! Pászthory István (f): Majd jön az erőszak úgy-e?! Zgyerka János (kp): Volt itt 20 évig elég erőszak! Pászthory István (f): Most azt akarják folytatni!) Az elnök csenget.) Ezért nem kívánom azt, hogy a magyar kommunista párt akciója sikerrel járjon. A magyar kommunista pártnak figyelembe kellene vennie, hogy (Felkiáltások a kommunista párton: Hogy maguk fasiszták!) demokráciában nem lehet népszerűség nélkül kormányozni (Egy hang a kommunista párton: Ne oktasson ki minket a demokráciára!), népszerűséget nem lehet erőszakos módszerekkel szerezni. [...]

Meg kell jegyezmem, hogy az a hétszázezer választó, akinek a szavazatát most egyszerű hatalmi gesztussal félrelökik, mind keresztülment azon a szörnyű rostán, amelyet a kommunista irányítás alatt készült választói névjegyzékekbe való felvétel jelentett. (Zaj.) A többnyire kommunista elnök vezetésével működő bizottságok mindenkit kihagytak ebből a listából, aki előttük a legtávolabbról is gyanúsnak tűnhetett fel. [...]

Ami pedig pártunknak demokratikus, vagy antidemokratikus voltát illeti, egy pártot programja szerint lehet csak megítélni. (Közbeszólás a kommunista párról: Madarat tolláról!) Mi ezt a programunkat bemutattuk a Szövetséges Ellenőrző Bizottságnak és a Nemzeti Bizottságnak. Mindkét fórum nem talált benne a demokrácia, szempontjából kivetnivalót. Ezt a programunkat lapunkban leközzöltük és választási megnyilatkozásaink is ennek keretében mozogtak. Ugyancsak bemutattuk az említett két fórumnak pártunk vezetőinek névsorát is és ez ellen sem volt kifogás. Hogyan lehetséges az, hogy most egyszerre antidemokratikussá válik az, ami a párt engedélyezése alkalmával demokratikusnak minősült?

Egy további vádpont pártunk ellen, amelyet Rákosi Mátyás is erőteljesen hangoztatott, hogy reakciósök és fasiszták vagyunk (Felkiáltások a kommunista párt oldalán: igaz! Úgy van! Azok is!), akik visszafelé akarják fordítani az idők kerekét, akik a demokráciának halálos ellenségei. Ez az állítás teljesen nélkülözi az igazságot. Mi nagyon jól tudjuk, hogy a felszabadulás óta sok olyan változás történt, ami igazságos, amit többé visszacsinálni nem lehet, és amit mi visszacsinálni nem is akarunk. (Felkiáltások a kommunista párról: Mert nem tudják! Vitézek!) De tudjuk azt is, hogy igen sok igazságtalanság is történt, tudjuk, hogy mai demokráciánknak sok olyan szegényfoltja van, ne mondjuk most már, hogy gyermekbetegsége (Zajos ellentmondások a kommunista és a szociáldemokrata párt oldalán.), amelyek a letűnt fasiszta módszerekre emlékeztetnek, és amelyeket éppen a demokratikus haladás érdekében orvosolni kell. (Úgy van! Úgy van! a függetlenségi párton.) Mi tiszta és szabad demokráciát szeretnénk. (Zaj a kommunista párton.) amely tisztán és demokratikusan valósítja meg a szociális igazságosság követelményeit, s emeli fel a dolgozó népet arra a színvonalra, amelyet az ember legtisztéletreméltóbb erőfeszítése, a verejtékes munka megérdemel.

(Közbekiáltás a kommunista párról: Miért nem emelték évszázadokon keresztül?) A „fasiszta” és „reakciós” jelzőket ma igen olcsón és szemérmetlenül osztogatják. Ma már ott tartunk, hogy mindenki fasiszta és reakciós, aki nem kommunista. (Úgy van! Úgy van! Taps a függetlenségi párt oldalán. Ellentmondások a kommunista párt soraiban.) [...]

Rákosi Mátyás azzal is vádol minket, hogy vakok és süketek vagyunk a magyar dolgozó nép hősiességével szemben és hogy az újjáépítés fogaskerekeibe nemcsak homokot, hanem kavicsot is szórunk. (Úgy van! Úgy van! a kommunista párton. Egy hang ugyanott: Sőt, vasdarabot!) Légből kapott állítás ez is. Mi nagyon jól tudjuk» hogy a magyar dolgozó nép hihetetlen nehézségek között, hősiességével végzett és végez hallatlan munkát az újjáépítés terén [...] és bár nincs tudomásunk arról, hogy a kommunista vezérek is hősiesség nélkülözések között ennél keserű és száraz kenyerüket, mégis elismerjük érdemüket az újjáépítés terén. Tisztelettel adózunk

annak a munkának, amelyet a hidak és vasutak helyreállításában Gerő Ernő végzett (Folytonos közbeszólások a kommunista párt soraiból.)

Szönyi Tibor (kp): Mussolinit imádtá, mikor a kommunisták börtönben ültek!), mint ahogyan elismerjük a szociáldemokrata Bán Antal érdemét is, aki a felszabadulás után romokból építette újjá a gyárakat. (Közbeszólások a kommunista párról: Nem szégyelled magad? Miért nem ülsz le! Zaj.)

Elnök: Kérem a képviselő urakat, hagyják most már beszélni a szónokot! (Rudas László (kp): De nem amit akar! Tessék rendreutasítani!)

Moór Gyula (f): Tudjuk azt is, hogy a nélkülözéseknek jórészt az a rombolás volt az oka, amelyet a fasiszta rendszer végzett. [...] Amit kifogásolunk, az az, hogy világnézeti és doktriner marxista felfogások hátráltatják sokszor ezt az újjáépítő munkát.

Szobek András (kp) államtitkár: Vitézeknek nincs helye a demokratikus parlamentben! Ha volna egy kicsi politikai erkölcs, nem volnának itt a Házban. Igen! Ha volna politikai erkölcs, vitézeknek nincs itt helye. Zaj a függetlenségi párton. Futó Dezső (f): úgy látszik a tyúkszemére léptem, azért kiabál! Szönyi Tibor (kp): Magának meg majd a nyakára lépünk! Súlyán György (kp): Most nem fogja megúszni, mint az elmúlt évben!)

Elnök: Kérem a képviselő urakat, ne zavarják a szónokot! (Állandó zaj. Súlyán György (kp): Nem fogja megúszni. Futó Dezső (f): Uram! Akkor is a nyilasok gyilkoltak! Jöjjön!) Moór Gyula (f): Ezért helytelenítjük a bankok államosítása kérdésének a felvetését is, (Nagy zaj és felkiáltások a kommunista párton: Végre!), mert bár ezzel jelentős lépést tennénk a marxista pártok kollektivistá programjának a megvalósítása felé, hátráltatnák az újjáépítést, sőt magának a hároméves tervnek a megvalósítását is. (Nagy zaj. Az elnök csenget.)

(Az elnöki széket délután 2 óra 6 perkor Kéthly Anna foglalja el.) T. Országgyűlés! Eddig még minden államosításra ráfizettünk. A bankok államosítása a magyar nagyipar jelentős részét a kommunista bürokrácia kezére juttatná. (Nagy zaj a kommunista párt oldalán.)

Zgyerka János (kp): Ráfizettünk a kirabolt bányákra, amit maguk, vitézek segítettek kirabolni! Viharsengő. Zgyerka János (kp): Arról beszéljen! Viharsengő.) Ez ismét nagy ráfizetésekkel járna. Azon kívül a jelenlegi helyzetben, midőn az állam nem remélhet külföldi kölcsönt, fokozottan szükség volna arra, hogy legalább nagybankjaink külföldi tőkét hozzanak be az országba. (Felkiáltások a kommunista párról: Amerikai dollár!)